

Noć u kafani TITANIK

PREMIJERA U
KNJAŽEVSKO-SRPSKOM
TEATRU U KRAGUJEVCU
10. DECEMBRA 2011.

AUTOR teksta i reditelj: Nebojša Bradić;

LICA: Mento Papo - Miloš Krstović, Profesor Pavlović - Mirko Babić/Saša Pilipović, Josip - Miodrag Pejković, Agata - Isidora Rajković, Jovan Gaćeša - Milić Jovanović, Mustafa - Nikola Milojević, Katarina - Jasmina Dimitrijević, Katarina II - Marina Perić Stojanović, Nail - Dragan Stokić, Gost - Vladan Živković, Ansambl - Čedomir Štajn, Ana Todorović, Nenad Vulević, Ivan Vidosavljević, Aleksandar Milojević;

EKIPA: kostimograf - Jelena Janjatović, muzika - Dragoslav Tanasković, lektor - Vlado Kerošević, inspicijent - Aleksandar Miloradović/Nikola Stevović, sufler - Rada Jovanović.

U godini velikog jubileja, na pedesetogodišnjicu od uručenja *Nobelove nagrade* Ivi Andriću, po motivima njegovih priča, reditelj Nebojša Bradić režirao je predstavu *Noć u kafani Titanik* u kragujevačkom *Knjaževsko-srpskom teatru*. Bradić potpisuje i dramaturgiju predstave o buđenju fašizma u Sarajevu ratne 1941, ali aktuelne i danas i ovde, a čija je premijera večeras u 20 sati.

Andrić sada i ovde

Delo Ive Andrića još uvek čeka na svoje prave trenutke na pozorišnoj sceni. Andrićeva proza ima dramske elemente koje je moguće preneti na pozornicu i tako otkriti njene nepoznate dimenzije. U tom pogledu Andrićevo delo predstavlja trajan izazov za nova dramaturška oblikovanja i scenske interpretacije.

U godini Ive Andrića, kada obeležavamo pet decenije od dobijanja *Nobelove nagrade* Ive Andrića i 120 godina od rođenja najznačajnijeg autora sa prostora jugoistočne Evrope, akcenat stavljamo na nova dela nastala na osnovu Andrićevih ostvarenja, to jest, javnost dobija priliku da diskutuje da li je, koliko je i kako je Andrić značajan za Srbiju 21. veka.

Posle uspešne dramaturgije i inscenacije *Proklete avlije*, reditelj Nebojša Bradić dramaturško-rediteljski obrađuje Andrićevu pripovetku *Bife Titanik*, koja kroz atmosferu predratnog i ratnog Sarajeva nudi originalan pristup u tretiranju arhetipskog odnosa progonitelj - žrtva. Produkcijom *Noć u kafani Titanik* delo Ive Andrića tretiramo kao univerzalnu priču. *Noć u kafani Titanik* metafora je, nažalost i sinonim, za sudbinu našeg prostora i vremena, delo u koje su događaji od objavljivanja pripovetke učitali sasvim nova i neočekivana značenja, a priča o toleranciji koja jedina može premostiti različitosti govori upravo o onom što nam najviše treba danas. ■

IZAZOVI

Unutra
odlomak
iz drame

PODSEĆANJE

Andrić o fašizmu

... Postoji danas, naročito u širokim slojevima, jedno rašireno i uprošteno mišljenje o fašizmu, o silama koje ga kreću i ciljevima za kojima ide. Kao u sve događaje i pokrete i u njega svak unosi svoje težnje i svoje osećaje. Za jedne, to je svirepa reakcija i slepi teror plaćenih bandi u službi kapitalizma i militarizma. Za druge, to je veličanstveni revolt nacionalne svesti i prosvetljeni klasa protiv bezumnog crvenom teroru zavedenih masa i moskovskih agitatora. Naravno da je fašizam i jedno i drugo - po malo, ali on je uz to plod mnogih i raznorodnih uticaja koji se potpuno izmiku kalupima i devizama širokih masa koje su sklone generalisanju...

Ivo Andrić
Fašistička revolucija,
Jugoslovenska knjiva,
Zagreb 1923.

(...) Strah je sada za njega mera i izraz svega. Strah je u ovim zemljama posejan kao usev, na vreme, sa planom i dobrim poznavanjem tla i svih uslova, zatim je pažljivo negovan i održavan, i sada je donosio plodove. Strah je ono što pljačka i kolje ovakve kao što je Mento (...)

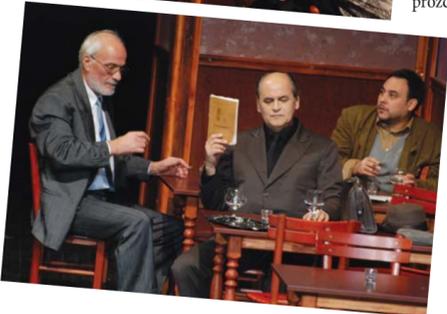
(Bife Titanik, Ivo Andrić)

Prvi put objavljena 1950. godine, pripetka *Bife Titanik* Ive Andrića pripada tzv. jevrejskom krugu tema njegovog opusa. Realistično slikajući likove sa margina Sarajeva u vreme jačanja i prevlasti nacizma u Bosni početkom Drugog svetskog rata, Andrić, u suštini - paradoksalno, dopire do groteskne srži iskonskog, nepatvorenog zla koje se u ljudima rada/pomalja pod uticajem straha i sile. Čini se da je, upravo, ova, tako transparentna, a u mirnim vremenima tako nepojmljiva, uslovnost ljudske prirode odličan povod za dramsku igru, odnosno scensku stilizaciju. Slike grotesknog preobražaja humanog obličja u neprepoznatljivo: kukavičko ili demonsko; smrt kao jedino spasenje od potpunog moralnog kolapsa; dobro koje se krije u senkama da ne bi izazvalo pozornost - sve su to motivi koji su, očigledno, privukli Nebojšu Bradića da *Bife Titanik* pretoči u makabričnu Noć.

Citat iz druge Andrićeve pripetke - *Aska i vuk: Čovek živi dogod smrt uživa u njegovom plesu*, mogao bi poslužiti kao podnaslov Bradićeve drame. Smestivši radnju pripetke u neprekinuti vremenski tok jedne noći u Sarajevu na sam početak kapitulacije Jugoslavije, Bradić prati poslednju igru Menta Papa, jevrejskog otpadnika, kafedžije, dobrotivog vlasnika *svratišta* za očajnike, pomirljivog i trpeljivog *kapetana transatlantika* predodrednog na propast. Sarajevski bluz odbi-

Piše
Maša Stokić

SARAJEVSKI
BLUZ

sa bombardovanjem. Likovi poput Josipa, radnika bez posla, patološkog lažova i Glumca, neuspelog umetnika pregorelog od neispunjene sujete, priklanjaju se otelotvorenom Nečastivom bez mnogo premišljanja; bez trunke savesti predaju dušu za dobru trepu, *par srebrnjaka*, reflektore pozornice. Agata, Mentova nevenčana žena, artistkinja u potrazi za

čehnih, odnosno normalu predvečerja u lokalnoj birtiji, gde se samo kao eho kafanskog razgovora pomalaju vesti o evropskoj kataklizmi i novom ratu, narušava pojava nepoznatog Gosta. Uznemirenja i nezadovoljstva prisutnih dobijaju obličje, koje ih podgreva i podstrekuje, raspiruje do monstruoznih razmera, razvejava ili ubija vrlinu, veru, nadu. Makabrični ples u kome spadaju maske ljudskosti počinje

angažmanom, ljubavlju, životom - zapravo, spas vidi u begu - u novu vezu, iz grada. Mustafa, student pun idealizma, mladalački je isključiv u komunističkim ubedenjima; međutim, njegova ideologija postaje opasno rigidna, a neopredeljenost između strasti - za borbom protiv nacističke pošasti i prema Agati, osuđuju ga na propast. Profesor svestan razmera zla, ali uma razorenog alkoholom, kukavički poigrava kako nasiljnicima naredjuju, bez snage da se odupre. Katarina, kafanska pevačica, prepušta se sudbini, prihvatajući Mentovo odbijanje. Jedino Nail, stanični nosač bez snage, pa tako i bez posla, sve uvijajući se kao crv pred naletima mržnje i nasilja kojima je izložen zbog slabosti, pruža ruku utehe Mentu, poslednjem na *Titaniku*, boreći se sa rečima koje ne može ni da formuliše, ni da izgovori: *Hercika, ovo je... sačuvaj bože. Ovo je, Hercika brate, neka velika i teška politika, šta li je. Ovo je jedna, jedna... kako se kaže... jedna... brate... sačuvaj bože. Ali ne može da završi ni da kaže na šta se odnosi ono jedno, ni koga da sačuva, ni koji to bog, ni kako (...)* (*Bife Titanik*, Ivo Andrić).

Mento Papa zvani Hercika na kraju ostaje sam da: suočen sa samim sobom; rastrzan proždričućem nemoći pred strahom od umnoženog, suštog zla; suprotstavljenoj propasti, odigra poslednji ples: *Gost zasu mecima kao grmljavinom i munjama ugaio sebe u kome je Mento neprirodno i fantastično mahao rukama, skakao i poigravao kao da protrčava između munja i preskače preko njih.*

Bradićeve *Noć u kafani Titanik*, razrađujući i dopunjavajući postojeće i nove likove, prati upravo spajanje maksi kroz fantazmagorični, makabrični ples. On spaja, tako, Andrićeve motive iz ranih, istorijski utemeljenih pripovedaka i kasnijeg opusa koji se bavi stvarnošću prolaznog i prolaznošću stvarnosti njemu savremenog trenutka - mistična, verska predubedjenja i realistično oslikane likove i situacije. Bradić, na taj način, ostvaruje novu, drugačiju strukturu, koja omogućava transfer Andriću karakterističnog nihilizma i pesimizma, egzistencijalne slabosti i nemoći pred sudbinom, opačinom, zapravo - ogojenim, parališućim strahom pred

Andrić i pozorište

U okviru obeležavanja jubileja 50 godina od uručjenja *Nobelove nagrade* i premijere kragujevačkog pozorišta *Noć u kafani Titanik* koje je po motivima priča našeg nobelovca dramatisovao i režira Nebojša Bradić u kragujevačkoj Narodnoj biblioteci *Vuk Karadžić* 5. decembra održana je tribina na temu *Andrić i pozorište*. Na tribini su učestvovali pisac Mihajlo Pantić i reditelj Nebojša Bradić.

TRIBINA

Ono što je važno za Andrićevu godinu jeste što mi danas pokušavamo da pronademo korelaciju Andrićevog dela sa našim vremenom i brojna nova čitanja podstiču i kreativce da se „obrate“ Andriću i da u njegovom delu pronadu novu inspiraciju - istakao je Nebojša Bradić i dodao da „Andrić ne bio živ kada mi ne bismo preispitali njegova dela u svom vremenom i ukoliko nove generacije stvaralaca ne nadu u Andrićevim delima podsticaj za ponovno čitanje njegove literature“.

Imao sam priliku da gledam nekoliko predstava na Andrićeve tekstove i te predstave ne spadaju u one uspešne izvedbe - dodao je Bradić objašnjavajući kompleksnost pokušaja dramatisacije Andrićevih tekstova i zamke u koje su njegovi prethodnici upadali. Po njemu treba otkriti sve slojeve Andrićevog i treba ga iznova čitati. Prva Bradićeve obrada Andrića bila je dramatisacija *Proklete Avlije*, koja je igrana u Kruševcu 1999. i ta predstava se igra i danas i sa velikim uspehom izvodi širom Srbije i nekim bivšim republikama.

Osnov Bradićeve druge dramatisacije, predstave *Noć u kafani Titanik*, je Andrićeva pripetka *Bife Titanik*, ali i druge Andrićeve priče iz ratnog ciklusa, pažljivo čitalac pronaći će u ovom tekstu i rečenice iz *Razgovora sa Gojom*, asocijacije na *Proklete avliju* prepoznati Zeka i Andrićeve tekstove i pisma o fašizmu, naveo je Bradić literarne predloške i inspiracije svoje dramatisacije koja donosi priču o buđenju fašizma u Sarajevu 1941, ali koja veoma lako može da postane i priča današnjice, što je jedna od osnovnih karakteristika celokupnog Andrićevog opusa, smatra on.

Predstaviti Andrića na sceni, a ne ogrešiti se o njegovo delo znači da morate da budete suptilni, ne da idete linijom mimetičkog realističkog teatra. Bitan je, ako ne i presudan, momenat rediteljske i glumačke interpretacije - dodao je književnik Mihajlo Pantić, koji je okupljenima pročitao svoju pripovetku posvećenu Andrićevom stvaralaštvu i njegovom „prenošenju“ u druge

medije poput filma *Mala priča o „Anikinim vremenima“* i još ponečim. Domaćin tribine Andrić i pozorište bio je direktor kragujevačke biblioteke, književnik Mirko Đemić koji je predstavio izdanje Andrićevih sabranih dela dok je odlomak iz predstave *Noć u kafani Titanik* nadahnuto kazivao Saša Pilipović glumac stvaralaštvu i njegovom „prenošenju“ u druge

zlom. Takvo, gotovo ezoterično zlo - pojavljuje se nezvano, uzima obličje Jednog, Nepoznatog - koristi sve ljudske slabosti, mane, očajanja, nedoumice; najzad se - hraneći se tipičnim

odustajanjem, predavanjem, pristajanjem, poput lika u paralelnim ogledalima - umnožava do univerzalnog zla, od kakvog niti jedan bog ne pruža zaštitu. Razobličavanje krhkosti čovečnosti, stečene civilizacijskim napretkom, u multikulturalnoj zajednici kakvo je Sarajevo, zapravo daje svevremenost i večitu, nespornu aktuelnost ovakvim temama, a zastrašujuće izopačenje pred strahom - od realnog, neprepoznatljivog ljudskog lica do groteskne krinke predaje pred očajanjem - mogući je prihvatljivo samo scenskom stilizacijom. Spoj ekspresionističkog izraza i egzistencijalističke zapitanosti, kakav nudi Nebojša Bradić u *Noći u kafani Titanik* pruža uzbudljivo i potresno tumačenje povesti XX veka, ali i uvod u prosmisljeno poimanje ljudi među kojima živimo u ovom istorijskom trenutku. Onespokojavajuću puku i glasno upozorenje.

Cvetkovićeve „Godine gneva“

Pre same premijere predstave *Noć u kafani Titanik* u *Knjaževsko-srpskom teatru* biće promovisana knjiga pozorišnog kritičara *Radio Beograda II* Gorana Cvetkovića, *Godine gneva*.

PROMOCIJA

Reč je o delu-hronologiji pozorišnih kritika koje je Cvetković pisao za *Radio Beograd II* u periodu od 2002. do 2009. Knjiga *Godine gneva* objavljena je u ediciji *Opremećeni zvuk* (RTS), a ovu specifičnu „zvučnu“ i sada štampanu pozorišnu hroniku čini „izbor nepristrasnih i vrlo oštih pozorišnih kritika, koje su postale obrazac i model savremenih kritika na radiju“.

Po mišljenju samog izdavača i Cvetkovićeve matične medijske kuće u pitanju su „Pozorišne kritike koje dokažu da i u našim programima

postoje misaona žarišta koja ga uzdižu iznad proseka hroničarskog beleženja i analiziranja onoga što je naš kulturni život“. Iako je knjiga *Godine gneva* bila izlagana na nedavnom Beogradskom sajmu knjiga, kragujevačka promocija je njeno javno predstavljanje. Na promociji knjige pozorišnih kritika u kragujevačkom teatru govoriće, pored samog autora, Đorđe Malavražić, glavni i odgovorni urednik *Radio Beograda II*, Dragan Indić, urednik za izdavaštvo RTS i reditelj Nebojša Bradić. Prvak drama ansambla *Knjaževsko-srpskog teatra*, glumac Mirko Babić govoriće monolog nemačkog generala Engelshofena o Srbima iz predstave *Scobe*, o kojoj je Cvetković u svojim pozorišnim hronikama/kriticama takođe svojevremeno pisao.

Početak promocije knjige u 18.30

Premijerno iz kragujevačkog teatra

Sem kragujevačke pozorišne revije *Joakim*, zbirnih biltena *JoakimFesta* i *JoakimInterFesta*, zbornika radova, kataloga izložbi u Galeriji *Joakim*, *Knjaževsko-srpski teatar* u svojoj ediciji *Premijera* izdaje i knjige, dramska dela koja su premijerno izvedena ili imala pratizvedbu na sceni ovog teatra. Dosad su objavljena četiri naslova - *Pioniri iz Ingoštitata*, *Klub: „Novi svetski poredak“*, *Davo i mala gospoda* i *Noć u kafani Titanik*.

U kafanu *Titanik* ulaze Nail i Josip. Josip ima povredu na glavi. Agata čisti ranu i stavlja zavoj na Josipovu glavu. Mento se priprema za odlazak na pijacu.

JOSIP: Gore je proleto avion. Jedan, drugi, treći... Za tren oka kao da je neko povukao konac. Oj jednom se nebo ispunilo brujanjem motora. Nisam mogao pretpostaviti što će se zbiti. U tom trenutku eksplodirala je prva bomba, a zatim su zaređale eksplozije u nizu.

NAIL: Ah, razbojnici! Razbojnici!

JOSIP: Tresla su se vrata kao da neko hoće silom da ih otvori. Vidio sam bljeskove koji su prilazili sve bliže, a ja nisam mogao izaći iz sobe. Moj bože, kako su vrištala dečja! Nisam to mogao više izdržati, bacio sam se ka vratima i udario glavom u njih sve dok nisam pao na pod... Želio sam da prestane ta huka motora iznad glave, grmljavina eksplozija i ta lupa vrata...

NAIL: Dobro je, sve se smirilo...

NAIL: Smirilo se, davaljuj mater... Ne valja ništa... Zamalo da svi izgine.

MENTO: Opasnost je prošla. *Titanik* nije pogoden. Sada treba tražiti vodu, brinuti za svetlo... I za sve ostale stvari do kojih smo ranije lako dolazili.

NAIL: Pazite... Noćas će Sarajevo biti srasnjeno sa zemljom! Vidjećete... Kud ćemo da bježimo?

MENTO: Nikud.

NAIL: Kako nikud, bolan! Bježeću i na kraj svijeta. Ovo se ne može izdržati. Čim počne bombardovanje, meni se odsji kolena, a kad završi, pola me nema. Ne znam kako ću, Hercika. Zlo.

MENTO: Sve će biti dobro, Naile.

NAIL: Neće... Ako... ako opet naiđu? Ne mogu da zaboravim...

MENTO: Neće, Naile, ne brini.

NAIL: Daj mi jednu rakiju... Šta je žališ kad ćeš sutra da pogineš od bombe?

MENTO: Evo ti, ali mi treba tvoja pomoć. Idemo na crnu berzu.

AGATA: Nećeš se dugo zadržavati?

MENTO: Pa, moram da kupim konzerve ribe, šećer, brašno...

AGATA: Kupi i sapun za pranje veša. Šišti ili *Zlatorog*, ako ima.

Mento i Nail izlaze iz kafane.

JOSIP: Agata, dajte mi jednu malu dozu pića. U prošli petak bio mi je rođendan, ali ću današnji dan slaviti ko svoj drugi rođendan.

Agata mu sipa rakiju po rani na glavi.

AGATA: Ne skraćite tako naglo. Rana je plitka, ali je moguće da ste doživjeli potres mozga. Zbog toga vam ne preporučujem da pijete. Hajde, hajde...

JOSIP: Nisam loš momak, Agata... Zaista... Mnoge žene me žele. A ja ne umijem da ih odbijem.

AGATA: Stvarno? A kako stojite s novcem?

JOSIP: Kokam tu i tamo. Ne često i ne mnogo. Najviše dvadeset dinara i to samo onda kada sam siguran da ću dobiti.

AGATA: Da li plaćate za to zadovoljstvo? Za kokcu i žene?

JOSIP: Šta vam pada na pamet? Žene plaćaju mene jer sam tako neodoljiv. Ima ljepših od mene, ali su se žene nekako uvijek lijepile za mene. I to pamet da ti stane - kakve žene, iz kakvog društva. Ali, nema kod mene slabosti ni popuštanja. Uvijek sam znao što hoću, gdje se mogu upustiti, i dokle treba ići. Nikad nisu one odlučivale o tome, nego uvijek ja! I tu nije bilo izuzetka, pa da je ko vila. Razumijete? A vi ste prilično tvrdi prema meni, Agata.

AGATA: Očekujem da ste pametan čovjek, Josipe. Hajde da se ne skrivamo po Zbunju... Imate neki posao na umu?

JOSIP: Možda, možda...

AGATA: Popijte jednu rakiju.

JOSIP: Hvala... Reći ću vam cijelu istinu... Ja sam redovan u crkvi, ali nije Josip neka zadušna baba... Nitko ne zna do koje bih mjere mogao biti strog i neumoljiv. Da, da... Mnogi misle što sam ovako ljubazan i predusretljiv, da je to zbog nedostatka snage i smelosti, da sam ja neki mek i bolećiv čovjek. E, vidite, tu se varaju! Guja sam ja! Ja bih, kad to državna potreba zatraži, otpustao, slao na prinudni rad i ubijao ako treba. Jeste, ubijao, ubijao! Samo provjerim stvar, ocijenim i presudim pa: fikt fikl fik!

AGATA: Misliš sam da ćete govoriti o poslu.

JOSIP: O tome i govorim... Ovdje se okupljaju sumnjivi elementi... Ovdje se svašta priča.

AGATA: Josipe, ovo je kafana. Ljudi slobodno govore. Hercika i ja gledamo samo da se provučemo dok rat ne prodje, i dok se opet ne vrate dobra vremena. Da li je to grijeh?

JOSIP: Agata, vi ste pametna žena, a ja sam dobar i ispravan građanin. Imam djecu koju treba hraniti...

AGATA: Držite se posla, Josipe.

JOSIP: Da... Ja kažem ljudima: ne brinite za Herciku. Njegova žena Agata je dobra katolkinja, ona vodi računa o kafani. Ukoliko se nešto dogodi, lako ćete ga pronaći. On je uvijek u *Titaniku*. Ali, ima još nešto...

AGATA: Slušam.

JOSIP: Pripremaju se spiskovi Židova koji će odmah po dolasku Nijemaca biti zatvoreni. Još nije donesena odluka kad će tko biti uhićen, kako će biti lišen imetka i mučen, da li će biti odmah ubijen ili oveden u lager. O svemu tome sastavljen je zapisnik. Ja nisam vidio Hercikino ime na njemu, ali budite uvjereni da ga neću niti spomenuti. Zapravo, postao sam prilično vješt u falsificiranju dokumenata za Židove koji hoće da se provuku kao kršćani.

AGATA: I, koliko biste tražili za to?

JOSIP: Pa, recimo, tisuću.

AGATA: To je veliki novac, Josipe.

JOSIP: Vama ću učiniti... Neka bude pet stotina. Slažem se da Hercika ne vrijedi toliko, ali ja imam svoje troškove.

AGATA: Ako vam dam taj novac, niko mi ne garantuje da Herciku neće odvesti u lager.

JOSIP: Posao mora biti zasnovan na poverjenju... Vi meni vjerujete kad razgovaramo tako otvoreno, Agata, zar ne?

AGATA: Da, poverenje... Samo jedan minut.

Agata izlazi.

JOSIP: Nisam ja u žurbi.

Agata se vraća sa novcem. Stavlja novac u Josipov džep.

AGATA: Ali, ja jesam.

Josip pogleda za njom i izlazi iz kafane *Titanik*.

Nebojša Bradić
Noć u kafani Titanik
po motivima priča
Ive Andrića

Statueta i omaž glumcima Kragujevca

Za Dan Knjaževsko-srpskog teatra, svakog Sretenja, 15. februara kragujevačko pozorište najeminentnijim srpskim piscima, glumcima, rediteljima, scenografima, kompozitorima, dodeljuje Statuetu Joakim Vujić (za izuzetan doprinos razvoju pozorišne umetnosti u Srbiji) i Prsten sa likom Joakima Vujića (za izuzetan doprinos razvoju ovog teatra i afirmaciji njegovog ugleda u zemlji i inostranstvu). Autor Statuete Joakim Vujić je Nikola Koka Janković, rođen u Kragujevcu 1926, akademski vajar i član SANU, a dosadašnji njeni dobitnici bili su naši najznačajniji pozorišni glumci, reditelji, scenografi, kompozitori, teoretičari i kritičari kao i pozorišne institucije, ustanove i festivali.

Na Sretenje, za Dan teatra, na sceni kragujevačkog pozorišta izvodi se predstava ili scensko delo koje za temu ima istorijat najstarije srpske pozorišne kuće ili biografije poznatih i značajnih aktera pozorišnog života u Kragujevcu. Po zamisli reditelja Nebojše Brađića naredna proslava Sretenja u Knjaževsko-srpskom teatru biće posvećena glumcima koji su u istoriji dugog skoro 180 godina ovdašnjeg pozorišta proslavili Kragujevac.

Omaž kragujevačkom glumcu „U slavu Kragujevca“ podsetiće na brojne pozorišne i filmske umetnike koji su ili poreklom bili Kragujevčani ili su ostavili značajan i dubok trag na sceni koja nosi ime oca srpskog pozorišta Joakima Vujića i u ovdašnjem pozorišnom životu, od prvih „čiča Acimovih glumaca“ koji nisu bili profesionalci već učenici Miloševe Prve gimnazije, dvorani ili osoblje knjaževskog Konaka, ali koji su kasnije obeležili čitavu drugu polovinu 19. veka srpske istorije, preko putujućih glumačkih družina i trupa, do bardova i doajena naših nacionalnih scena i današnjih glumaca i prvaka brojnih teatarskih kuća, a koji su na bilo koji način povezani sa radom u kragujevačkom pozorištu.

SRETENJE DAN TEATRA

Knjaževsko-srpski teatar u Kragujevcu od 1835. do današnjih dana

Najstarije srpsko pozorište

Joakim Vujić, „slaveno-serbski spisatelj“, došao je 1834. u Kragujevac na poziv kneza Miloša Obrenovića, sa zadatkom da organizuje rad pozorišta. Vujić je sledeće godine osnovao *Knjaževsko-srpski teatar* i, sa platom od 10 talira mesečno, postavljen je za direktora *KST*.

Trupa ovog prvog nacionalnog pozorišta bila je sastavljena od državnih činovnika i đaka. Sam Vujić nabavio je nešto pozorišnih rekvizita i nameštaja. Glumci *KST* bili su Sreten Popović, Jovan Marinović, Arsa Lunjevica, Dimitrije Crnobarac, Filip Hristić, Jovan Peruničić, Antonije Majstorović, Stevan Gruborović, Milan Davidović, Stojan Jovanović Cukić, Živadin Vasović, Petar Radovanović i Joakim Vujić. Jeca Bergman, žena direktora *Tipografije* pomagala je oko kostima. Kako u trupi nije bilo žena, muškarci preobučeni u ženske kostime tumačili su njihove uloge.

Prva predstava, *Fernado i Jarika* odigrana je na Sretenje, 15. februara 1835, povodom donošenja *Sretenjskog ustava* u Kragujevcu. Na nju je knez pozvao činovnike i druge ugledne varošane, jer predstave nisu bile javne. Sem *Fernanda i Jarika*

(Vujićev prevod) na repertoaru *KST* tokom tog februara 1835, dok je trajala *Sretenjska skupština*, nalazili su se još i komadi, mahom Joakimovi prevodi i posrbe Kocubua - *La Pejruz*, *Bedni stihotvorac* i *Šnajderski kalfa*, kao i prigodni komadi *Serbija u vreme Svetoga Knjaza Lazara u 16 predstavljenija*, *Vostanovljenje Srbije čez Svetlog Knjaza Miloša u 10 dejstava* i *Boj na Čačku*. Predstave su davane i narednih godina a na Vujićevom repertoaru pored standardnih, bilo je i „svečanih predstavljenija“ povodom gostovanja visokih zvanica. Prvi srpski teatar imao je i svoj stalni orkestar, *Knjaževsko-srpsku bandu*, koja je svirala između činova, kao i komada sa pevanjem.

Zgrada kragujevačkog teatra (levo) i spomenik Joakimu Vujiću

Poniklo u vreme borbe za nacionalnu nezavisnost i u periodu kada su postavljeni temelji kulturnom životu u Srbiji, pozorište u Kragujevcu delilo je sudbinu svog naroda, održavajući kontinuitet preko raznih družina i pozorišnih formacija. Obnovljeno posle Drugog svetskog rata, postalo je najotvorenija kulturna institucija grada čije se delovanje osećalo u užoj i široj sredini. Na sceni ovog pozorišta odnegovana je čitava plejada vrsnih umetnika koji su ostavili dubokog traga u istoriji pozorišne umetnosti zemlje. Teatar u Kragujevcu koji je nosio ime osnivača prvog srpskog teatra Joakima Vujića, izrastao je po svom repertoarskom izrazu i scenskom tretmanu u moderno savremeno pozorište.

U vreme intenzivnog razvoja samoupravljanja, Kragujevačko pozorište, koje od 1965. nosi naziv *Pozorište Joakima Vujića*, a od 1970. *Teatar*, u pogledu repertoara i scenskoj realizaciji dela ostvaruje vrhunska dostignuća.

Iz kragujevačkog *Teatra* su 1965. inicirani *Susreti profesionalnih pozorišta Srbije „Joakim Vujić“* (centralne Srbije), koji su maja svake godine održavani u drugom od desetak gradova, sve do 2003. Od 2004. godine *Teatar* je stalan domaćin *JoakimFesta*, a od oktobra 2006. i *JoakimInterFesta*, koji je od 2010. član dve međunarodne pozorišne mreže, *Nove evropske pozorišne akcije (NETA)* i *Međunarodne pozorišne mreže svetskih pozorišta (InterAkt)*.

Na predlog Upravnog odbora *Teatra „Joakim Vujić“* 14. februara 2007. Skupština grada Kragujevca donela je odluku kojom se najstarijem srpskom teatru vraća prvobitni naziv *Knjaževsko-srpski teatar*.

Ноћ у кафани ТИТАНИК

НЕБОЈША БРАДИЋ
по мотивима прича
Иве Андрића

1835
КЊАЖЕВСКО
СРПСКИ ТЕАТАР
КРАГУЈЕВАЦ

Posebno izdanje lista Danas posvećeno premijeri predstave „Noć u kafani Titanik“ u Knjaževsko-srpskom teatru u Kragujevcu

Urednik Dragan Stošić; saradnik Zoran Mišić; prelom Zoran Spahić

Ansambl Knjaževsko-srpskog teatra iz Kragujevca svim čitaocima Danasa čestita novogodišnje i božićne praznike

Subota, 10. decembar 2011, 20.00 Scena Joakim Vujić
НОЋ У КАФАНИ ТИТАНИК - премијера
Аутор текста и редитељ Небојша Брадић

Недеља, 11. децембар 2011, 20.00 Scena Joakim Vujić
НОЋ У КАФАНИ ТИТАНИК - реприза
Аутор текста и редитељ Небојша Брадић

Понедељак, 12. децембар 2011, 20.00 Scena Joakim Vujić
АРТ
Аутор текста Јасмина Реза, играју:
Ђорђе Симић, Ђорђе Ђоковић и Миломир Ракић

Уторак, 13. децембар 2011, 20.00 Scena Joakim Vujić
ОНЕ СТВАРИ
Аутор текста Бернхард Лудвиг,
монодрама Драгољуба Љубичића

Четвртак, 15. децембар 2011, 20.00 Scena Joakim Vujić
НОЋ У КАФАНИ ТИТАНИК
Аутор текста и редитељ Небојша Брадић

Уторак, 20. децембар 2011, 20.30 Scena Љуба Тадић
БАЈКА О МРТВОЈ ЦАРЕВОЈ КЋЕРИ
Николај Кољада, редитељ Бошко Димитријевић

Среда, 21. децембар 2011, 20.00 Scena Joakim Vujić
СЕОБЕ
Милош Црњански, редитељ Пјер Валтер Полиц

Четвртак, 22. децембар 2011, 20.30 Scena Љуба Тадић
ДНЕВНИК ЈЕДНОГ ЛУДАКА
Н. В. Гогољ, монодрама Ивана Видосављевића
у режији Душана Станикића

Петак, 23. децембар 2011, 20.00 Scena Joakim Vujić
ГОСПОЂА МИНИСТАРКА
Бранислав Нушић, адаптација и режија Јован Грујић

Гостовања:
НОЋ У КАФАНИ ТИТАНИК
14. децембар Крушевац, 16. децембар Ужице

www.joakimvujić.com

Добро дошли у најстарије српско позориште!